

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

Caracterul juridic al avalului de d-l C. N. Toneanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Tribunalul Ilfov, secția II: *George Danielopolu, dat în judecată pentru ultraj.*Curtea de casație, secția I: *Valerian Urșanu cu Ion Urșanu, cu o Observație de d-l D. Alexandresco.*Judecătoria Ocolului Cloșani (Mehedinți): *Stanca Răducanu Carlaonți cu George și Vasile I. Nebunu cu o Observație de d-l D. Alexandresco.*

Bibliografie.

Caracterul juridic al avalului

Avalul este o obligațiune accesorie, subsidiară, prin care se garantează persoana pentru care se face garant, și este scris pe cambie (Curierul Judiciar No. 34/902, p. 288, observație). Nu e o obligațiune principală în cari trebuiesc căutate elementele independent de persoana căreia s'a dat avalul după cum susține în articolul: «Avalul și girul», un distins confrate din Ploești, d-l avocat G. Haralambie (Curierul Judiciar No. 39/902, p. 321).

Există în adevăr, în doctrina și jurisprudența italiană opiniunea, că avalul nu e o obligațiune accesorie, subsidiară, o fidejusiune, căreia să i se aplice regulile de drept comun de fidejusiunea solidară, ci o obligație de sine stătătoare și independentă de toate cele-lalte și care poate fi prin urmare validă chiar când nu numai vreuna din obligațiunile precedente, dar chiar aceia care e garantată de aval ar fi nevalidă, și în consecință se adaogă că avalul nu este alt ceva de cât o nouă tratașă sau un nou gir, sau o nouă acceptare, după cum el a fost dat în favoarea traentului, girantului sau acceptantului. Inșă această opiniune nu poate să câștige teren (Marghie, Supino, Rugieri, Franchi și diferite decisiuni citate de Vidari, Vol. VII, N. 6804, nota 1, 2 și 3, cari susțin independența avalului).

In susținerea acestei opiniuni, adică că avalul este obligațiune principală iar nu o obligație subsidiară, o fidejusiune, d-l G. Haralambie aduce 2 argumente: 1° Că azi legiuitorul prin art. 353 C. com. (se poate adăoga și art. 297 acelaș Codice) a pus un alt principiu, de cât era în vechia lege comercială, unde avalul se considera ca o fidejusiune, că el este valabil chiar dacă obligațiunea persoanei pentru care s'a dat avalul nu e valabilă,

ceia ce înseamnă că avalul nu mai este o simplă obligațiune accesorie ci o obligațiune principală, în virtutea clausei la ordin, care face ca toate clausele din cambie să fie independente; 2° o altă probă că e o obligație principală este că dacă dătorul de aval plătește cambia la scadență, legea comercială îi dă o favoare ce nu ar avea-o după dreptul comun și anume 'l subrogă în drepturile purtătorului cambiei nu numai contra persoanei pentru care s'a dat avalul ci și în contra tuturilor garanțiilor (art. 298 C. com.), cea ce n'ar avea după dreptul comun (art. 1108 C. civ.).

Răspundem că nici unul din aceste 2 argumente nu demonstrează că avalul nu e o garanție personală, o fidejusiune. 1° Art. 353 nu resolvă cestiunea; o cambie falsă girată sau avalisată nu dispensează pe girant sau avalist de plata cambiei către posesorul ei, fiind că obligațiunile din cambie sunt autonome, dar aceasta nu va să zică că dacă cel pentru care se dă avalul nu este valabil obligat, cum de exemplu când persoana pentru care e dat avalul nu pune iscălitura, sau când ar fi prin punere de deget, sau într'o formă neadmisă de dreptul cambiar căci atunci avalul trebuie să se considere neeficace. In zadar s'ar susține că obligațiunile in cambii sunt autonome, căci sunt autonome când există, dar dacă lipsește una din condițiile necesare pentru existența obligațiunei, nu mai poate fi vorba de autonomie, pentru că cea-ce nu există nu poate fi autonom sau neautonom. Și semnătura acceptantului este autonomă, dar ea este neapță de a produce efecte cambiare dacă lipsește titlului semnătura principală a trăgătorului; tot așa și cu avalul, dacă lipsește semnătura celui pentru care se dă avalul, necesară existenței sale. Unii au susținut că avalul garantează cambia, adică e o obligație *obiectivă* nu *subiectivă*, inșă aceasta nu poate să reziste față de considerația că el cade dacă obligația aceluia pentru care s'a dat avalul este neexistentă, cu toată autonomia semnăturilor din cambie.

— Se obiectează inșă (in Italia) că legea declară valabilă obligația avalistului chiar când e valabilă aceia a persoanei pentru care s'a dat avalul (art. 297 C. com.); inșă alt ceva e a fi nevalabilă o obligație și alt ceva inexistentă. Se înțelege că poate să fie garanția pentru o obligațiune nevalabilă spre ex: pentru lipsă de capacitate sau de consimțiment, pentru că obligația există până ce nu e anulată; nu se înțelege garanția unei obligațiuni care nu există, pentru că nu se poate garanta aceia ce nu

există. De alt-fel nu trebuie să se uite că avalul e o garanție (art. 296 și 297) și că nu se poate estinde o derogatie la principiile care regulează obligațiunile fidejuzorii (art. 1653), cu atât mai mult cu cât motivele articolului 297 C. com. nu admit această estensiune, pentru că acest articol voeste să protegă pe posesor contra vițurilor oculte ale obligațiunei principale, nu contra vițurilor evidente de formă, cari sunt oponibile ori căruși posesor (art. 349 C. com.).—Un alt motiv care dovedește că avalul nu e o obligațiune obiectivă care garantează cambia, ci o obligație subiectivă, o garanție personală subsidiară, este că avalul garantează numai obligațiunile posterioare aceleia pentru care s'a dat avalul (art. 298 Cod com.). încât dacă acesta plătește, avalistul numai răspunde pentru plata cambiei (Confr. Ces. Vivante, Vol. IV, N. 1682 nota 1 și N. 1686).

Asupra celui de al 2-lea argument invocat de d-l Haralambie, că numai prin efectul art. 298 C. com., dătătorul de aval care plătește cambia la scadență e subrogat în drepturile purtătorului poliței nu numai contra persoanei pentru care s'a dat avalul ci și în contra tutului giranților, ceea-ce n'ar fi fost în virtutea dreptului comun (art. 1108); răspundem că chiar așa de ar fi, aceasta nu dovedește că avalul nu este o fidejuziune, dar nu este nici exact fiind că conform art. 1108 al. 3 și 1670 Cod. civ. și principiului solidarității comerciale și civile (1662) avalistul care e obligat solidar în cambie și plătește, intră în drepturile posesorului cambiei și precum acesta avea drept a recurge în contra ori căruși obligat din cambie, tot ast-fel și avalistul se subroagă în drepturile lui având acțiune contra ori căruși debitor solidar, deci și contra giranților anteriori, chiar dacă ar fi lipsit art. 298 C. com.

— A se susține că avalul este o obligație principală, iar nu o fidejuziune, este o exagerațiune după cum se exprimă Vidari: De sigur, dice acest autor, că asupra avalului, ca și asupra ori cărei alte obligațiuni cambiare, nu trebuie să exercite nici o influență nevaliditatea obligațiunilor principale precedente sau posterioare acelei ce el garantează, dar nu va să zică că avalul să fie independent de această obligațiune. În adevăr, este de toți admis, că avalul e o obligație care garantează o altă obligație, cu alte cuvinte o garanție mai mare de plată, dată posesorului cambiei la scadență; cum dar s'ar putea vre-o dată ca această garanție să ia naștere sau să trăiască, când obligația garantată e nulă?

S'a mai susținut pentru a se tăgădui natura accesoriă, subsidiară a obligațiunei prin aval că avalistul poate fi constrins a plăti înainte de ce plata să fie cerută debitorului garantat; însă la aceasta se răspunde că așa e natura obligațiunilor solidare chiar după dreptul comun (1662) și obligațiunile cambiare sunt obligațiuni solidare. (Vidari VIII No, 6804, 6805).

Avalul se zice, nu e fidejuziune, fiind că diferă puțin de fidejuziunea regulată de codicele civile. Dar, dacă prin fidejuziune se înțelege o garanție personală a unui terțiu în favoarea debitorului, apoi și avalul e fără îndoială o fidejuziune. Poate fi o fidejuziune de natura cambiară, sau o fidejuziune *sui generis*, însă în tot casul o obligație ac-

cesorie, și care 'și trage viața din obligațiunea principală garantată. Deci nulă, pentru incapacitate sau falș, sau pentru alte motive obligația garantată, nul e și avalul. Ca să fie o obligațiune principală trebuie să garanteze nu numai obligațiunea debitorului pentru care s'a dat, ci și plata cambiei la scadență, ori dacă am admite aceasta, atunci s'ar uita că avalul nu poate nici odată fi dat de cât în favoarea unei persoane determinate (Vidari Ibid. No. 6808).

Avalul dar e o fidejuziune solidară, și i se aplică regulile fidejuziunei solidare întru cât nu dispune alt-fel legea comercială.

Iată cum se exprimă în această privință Casația Italiană din Torino, 28 Iunie 1895. «Cestiunea este de a se ști dacă avalul este fidejuziune și întru cât dispozițiile Cod. civil care regulează această instituțiune, pot fi aplicate avalului când tace legea comercială în această privință; cestiune desbătută în câmpul științei unde autori respectabili, cari au tratat'o, s'au pronunțat cu opiniuni cu totul opuse printre cari *unii* socotesc avalul ca o fidejuziune cambiară, o specie din genul fidejuziunei; *alții* cari socotesc că nu este așa, ci o instituție de sine stătătoare; iar *alții* cari voind să urmeze o cale de mijloc o declară ca o *garanție obiectivă*, spre diferență de fidejuziune, care ar fi o *garanție subiectivă*, și adică că nu se garantează întru atât persoana să plătească, cât cambia să fie plătită, ca și cum s'ar putea face abstracție de art. 275 C. com. it. (297 C. com. rom.) «*dătătorul avalului ia asupra și îndatoririle persoanei pentru care se face garant și se obligă conform regulilor relative la cambii*»... Avalul nu e alt ceva de cât o fidejuziune cambiară de oare-ce esența lui este garanția și scopul este acela de a asigura executarea obligației coprinșă în cambie; și deci trebuie să zicem că participă la natura juridică specială a unei atari obligațiuni, și e o specie a genului, care e fidejuziunea. Cu acesta are în adevăr diferite puncte de contact și mai multe caractere comune, iar în altele diferă; de ex: în ce privește solidaritatea, fidejuziunea nu o trage *ex se*, ci trebuie un pact special; și așa în alte privințe. Dar prin aceia că avalul e o obligațiune esențialmente solidară și că are ca cauză fidejuziunea, urmează că bine i se aplică principiile cari regulează fidejuziunea solidară, care cu avalul se conciliază perfect, pentru că avalistul nu e alt ceva de cât un garant obligat pentru aceiași datorie și pentru aceiași cauză pentru care a fost dat avalul, și în substanță el se constituie fidejuzor solidar... *Este nefondată ideea admisă de instanța de fapt că avalul ar fi o obligațiune autonomă care leagă direct pe avalant, și că este regulat de reguli speciale și bine distincte de acelea ale fidejuziunei, cari nu se conciliază cu natura obligațiunei cambiei care e avalul însuși. Cum aceasta? când avalul nu e de cât o obligație adusă la aceia coprinșă de cambie? Cum să fie considerat ca o obligație de sine stătătoare și independentă de cambie când avalantul are aceleași drepturi și aceleași datorii ca persoana garantată?... Când art. 296 declară că avalul e dat pentru a garanta plata cambiei, și apoi art. 297 adaugă, că acela care dă avalul, ia obligațiunile persoanei pentru care garantează, e imposibil a nu vedea în aval o expresă recunoaștere a elementelor*

substanțiale a fidejusiunii solidare, care, după art. 1928 C. c. ital. (1682 C. c. rom.) e o garanție personală în favoarea unui terțiu obligat. Atât e de adevărat aceasta (și de alt-fel nu se poate fugi de natura lucrurilor) că dacă fidejusiunea însemnează garanția personală a unui terțiu în favoarea principului obligat, avalul e de sigur o *specie de fidejusiune*, tocmai pentru că nu are alt scop de cât a garanta plata cambiei, de a suplini, adică la acea lipsă eventuală de credit ce emitentul, tragătorul, sau girantul pentru care s'a dat pot să sufere. Deci tocmai pentru aceasta, pentru că avalul e un act de garanție contractată în solidar, nimic mai natural și coerent naturei instituțiunii, de cât ca lui să se aplice regulile fidejusiunii solidare conf. art. 1 Cod. com. (Diritto Comerc. XIV, 1896, col. 83).

În unul din numerele viitoare ne vom ocupa de forma avalului.

C. N. Toneanu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, Secț. II C. c.

Audiența de la 7 Maii 1902

Președenția D-lui GR. CĂLINESCU, Membru

G. Danielopolu dat judecăței pentru ultraj

Sentiința corecțională No. 997

Ultrajiu. — Elementele delictului. — Insulte adresate unui judecător în camera de consiliu cu ocazia exercitărei funcțiunii sale. (Art. 182 C. pen.)

După dispozițiunile art. 182 C. pen. elementele esențiale delictului de ultrajiu sunt următoarele: a) *cuvintele injurioase să fie adresate funcționarului administrativ sau judecătoresc aflându-se aceasta în exercițiul său cu ocaziunea exercițiului funcțiunii sale și b) ca aceste cuvinte să fie de natură a atinge onoarea funcționarului ultrajiat și să-l expună la micșorarea prestigiului său în fața cetățenilor.*

Așa fiind cuvintele de: «puțoi, parvenit și mucos» spuse la adresa unui judecător, în camera de consiliu, cu ocaziunea exercitărei funcțiunii sale, constituiesc injurii de natură a arunca dispreț și a atinge onoarea aceluși judecător, micșorându-i prestigiul în fața cetățenilor.

S'au ascultat inculpatul d-l G. Danieleopolu și apărătorii săi d-nii avocați Al. Djuvara și C. Nacu în apărare și d-l procuror Obedeianu în concludență;

Tribunalul,

Având în vedere requisitorul No. 6499/902, cu care este trimes în judecata acestui tribunal d-l G. Danieleopolu, inculpat că a comis delictul prevăzut și pedepsit de art. 182 C. pen.;

Având în vedere concludențele d-lui procuror și susținerile apărării cum și toate actele de instrucțiune penală dresate în cauză;

Având în vedere dispozițiunile art. 182 din cuprinderea căruia rezultă că, pentru existența delictului de ultraj să cere neapărat: 1) ca cuvintele injurioase să fie adresate unuia sau mai multor funcționari administrativi sau judecătorești, în lucrarea sau cu ocaziunea exercițiului funcțiunii lor, și al II) ca ele să fie de așa natură în cât pe de o parte să atingă onoarea funcționarului ultrajiat, iar pe de alta să tindă a micșora prestigiul în fața cetățenilor, prin disprețul arătat pentru actele săvârșite în această calitate.

Considerând că din complexul depozițiilor martorilor, luate sub prestare de jurământ, conf. art. 153 Pr. pen., cum și din însăși recunoascerea făcută de d-l George Danielopolu în instanță, cu ocaziunea instrucțiunii, rezultă că, d-sa intrând în camera de consiliu a judecătorii ocol. I București, a întreat pe judecătorii respectivi cari se găseau în timpul suspendării ședinței asupra rezultatului unui proces ce avea pendinte la acea judecatorie, și fiind trimis a lua informațiunile cerute de la arhivă, d-sa a adresat atât judecătorului titular cât și ajutorului său cuvântul «*nepoliticos*»;

Ca la obiecțiunea făcută de judecătorul ajutor că, pentru cuvântul adresat îi va face proces-verbal de ultraj, d-l Danielopolu i-a răspuns, în prezența martorilor, ale căror depozițiuni sunt atașate la dosar, cuvintele următoare: «*puțoi, parvenit și mucos*».

Considerând că, aceste cuvinte spuse la adresa unui judecător, în camera de consiliu, cu ocaziunea exercitărei funcțiunii sale—pentru că ele au fost proferate în urma întrebării relativă la judecarea unei afaceri în care inculpatul era parte — constituiesc adevărate injurii care sunt de natură nu numai să arate dispreț din partea celui ce le-a adresat, ba încă să atingă onoarea judecătorului și să-i micșoreze prestigiul în fața cetățenilor;

Considerând că, protecțiunea ce legea acordă magistratului investit cu această funcțiune și societății pe care el o reprezintă, fiind mai mare de cât aceea ce o acordă persoanei sale, ca particular, urmează ca el să fie cât se poate de protejat nu numai în toate actele funcțiunii sale dar și în raportul ce are în această calitate cu cetățenii.

Că așa fiind, cuvântul «onoare» prevăzut în art. 182 C. pen. trebuie luat în înțelesul cel mai larg al cuvântului, căci este lesne de înțeles că acolo unde expresiunile injurioase și disprețuitoare pot fi aruncate nepedepsite în fața magistratului respectul nu va putea întârzia mult timp ca să dispară din spiritul cetățenilor;

Că priu urmare, cuvintele adresate de inculpat judecătorului ajutor constituiesc un ultraj, care cade în prevederile art. 182 C. p., care citit în ședință publică are cuprinderea următoare: (urmează cuprinsul articolului).

Considerând că în ce privește lipsa de intențiune de a ultrajia, invocată de apărare, ea nu poate fi pusă în discuțiune, întru cât în speță fiind vorba de un ultrajiu verbal și direct adresat judecătorului, intențiunea este presumtă de drept;

Având în vedere însă împrejurările în care s'a comis delictul, tribunalul constată că în favoarea inculpatului militează circumstanțe ușurătoare care fac aplicabil art. 60 C. p.;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Călinescu, tribunalul, în unire cu concludențele d-lui procuror Obebeanu, condamnă la 25 lei amendă pe George Danielopolu.

(ss) Gr. Călinescu, C. A. Robescu.

p. grefier N. Sfetcu.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 6 Noembrie 1901

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Valerian Urșanu cu Ion Urșanu

Successiune.—Codul Caragea. — Feciori și fete.—Cine moștenește averea părintească. — Dreptul feciorilor la moștenire și obligația lor de a înzestra pe fete din avutul părintesc. — Dreptul fetelor în această avere. — Împărțeala averei.—Participarea fetelor la această împărțeală când n'au fost înzestrate. — Luarea în natură a unei porțiuni din această avere.—Dacă este contrarie legilor și dacă partagiul este nul.—Dacă dreptul fetelor

încetează prin simplul fapt al căsătoriei lor. — (Art. 13 și 17 din Codul Caragea).

Partagiū. — Minorī. — Forme. — Nepăzirea lor. — Nulitate. — Dacă poate fi invocată pentru prima oară în casație.

1. De și articolul 17 de la capul pentru moșteniri, din Codul Caragea, chiamă la moștenirea părinților, când au feciori și fete, numai pe feciori, însă tot acest text de lege precum și art. 13 de la capul pentru zestre din acelaș Cod, obligă pe frați când au soră neînvestrată, să o înzestreze din acel avut părintesc ca să o mărite după bărbat de potriua ei și de cînstea ei.

De aci rezultă că dacă fetele, când vin în concurență cu băieții, n'au un drept de moștenire în averea părintească, au însă dreptul a obliga pe frați să le înzestreze din avutul părintesc și deci au un drept în acea avere, și când frații, în executarea acestei obligații ce legea le impune, convin a atribui surorii lor, — la împărțeala ce s'ar face averei părintești, — o porțiune în natură în acea avere, participarea ei în acest cas la acea împărțeală nu poate fi privită ca contrarie legei, nici actul de împărțeală prin care o parte din această avere este atribuită surorii ca un act nul și neexistent.

De asemenea, acest drept de împărțire ce fata are în averea părintească nu încetează prin simplul fapt al căsătoriei ei, căci legea nu impune fraților obligația numai de a căsători pe sora lor dar și pe aceea de a o înzestra, și acest drept nu încetează prin simplul fapt al unei dote promise când ea n'a fost achitată.

2. Nulitatea unei împărțeli pe motiv că fiind minor în cauză nu s'au păstrat formele ce legea dătează în favoarea minorului și că densus a fost frustrat nu poate fi invocată pentru întâia oară înaintea Curței de casație dacă o asemenea cerere de nulitate nu a făcut obiectul judecătoarei instanțelor de fond.

Decisiunea 402/902. — Casată decisiunea curții de apel din Craiova, secția II, No. 10/901 în urma recursului făcut de Valerian Urșanu în proces cu Ion Urșanu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ciru Oeconomu;

Pe d-l avocat G. Danielopolu, din partea recurentului în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-nii avocați Lahovari și Căpitănescu din partea intimatului în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului II și III de casare:

II. Curtea interpretează greșit și aplică rău dispozițiunile art. 966 Cod civil, declarând nul și inesistent lotul No. 4, atribuit surorii noastre Masinca prin actul de partagiū din 1869, sub cuvânt că acest lot ar fi lipsit de cauză.

III. «Curtea violează și interpretează rău art. 13 de la zestre și art. 17 lit. c. de la moșteniri din Codul Caragea, când decide că fetele nu au de cât un drept de simplă creanță, adică chirografară, contra fraților pentru a fi înzestrate.

«Ele au din contră un jus in re asupra moștenirei spre a fi înzestrate din ea, jus al cărui quantum numai este oare cum mobil.

«Deci, fetele au dreptul a fi înzestrate cu obiecte în natură din moștenire, încă abinitio, și pentru aceleași cuvinte, dacă au fost înzestrate parte în natură, parte în bani, au dreptul de a primi, spre achitarea creanței

lor bănești, lucruri în natură din moștenire și a primi drept plată un lot din moștenire, necum a fortiori frații cari au înzestrat pe sora lor cu bani, pot s'o cheme în urmă să ia parte la împărțire, căci chiar dacă fata nu ar avea un jus in re, nimic nu împedică, nici o dispozițiune de ordine publică nu se opune ca frații s'o plătească cu o parte de moștenire.

«Curtea de apel din Craiova decizând altmintrelea, nu numai că violează art. 13 și 17 din Codul Caragea, dar încă și principiul că actele care nu sunt contrarii legilor de ordine publică și moralei, sunt valabile și în loc de lege».

Având în vedere că din decisiunea atacată cu recurs rezultă că sub imperiul legiuirei Caragea, Matache Urșanu, încetând din viață, lasă trei băieți și o fată; că doi din băieții (recurrentele de astăzi și Mihail Urșanu, încetat din viață) devenind în urma morții tatălui lor majori, sunt numiți tutori ai casei defunctului lor părinte și în această calitate constituiesc dota surorii lor la căsătoria sa cu Iovipale, între altele, o sumă de 4000 galbeni; că Mihail Urșanu, unul din constituitorii dotei, cere tribunalului de Vâlcea să se facă împărțeala averei rămase pe urma tatălui între toți frații, intrând la împărțeală și sora lor, pentru motivul că din imobile nu s'a putut vinde ca să se poată achita dota constituită de densus surorii lor, și tribunalul încuviințează această cerere numind lui Ion Urșanu, — intimatul în recurs, — care la acea epocă era minor, un tutore ad-hoc; că acest tutore a reprezentat pe minor în toate actele necesarii pentru efectuarea împărțeli; că această împărțeală a fost omologată de tribunal prin sentința sa cu No. 480 din 21 Februarie 1869, și că printr'înșă s'a atribuit și surorii Masinca Iovipale lotul numit No. 4 ce i'a căzut la sorți;

Având în vedere că I. Urșanu, prin acțiunea ce a intentat contra recurentului și asupra căreia a intervenit decisiunea atacată cu recurs, a cerut să se facă un supliment de împărțeală a lotului No. 4, ce fusese atribuit surorii sale Masinca Iovipale, pe motivul că succesiunea tatălui său Matache Urșanu fiind deschisă sub imperiul Codicelui Caragea, și după această legiuire numai băieții fiind moștenitori, participarea surorii sale la această împărțeală era în contra legei și dar atribuirea ce i s'a făcut zisului lot No. 4 fiind fără cauză, este inexistentă;

Având în vedere că Curtea de apel, admițând acest mod de argumentare, ordonă a se face un supliment de împărțeală a lotului No. 4 prevăzut în sus zisa sentință a tribunalului Vâlcea;

Considerând că art. 17 de la capul pentru moșteniri din Codicele Caragea de și chiamă la moștenirea părinților, când au feciori și fete, numai pe feciori;

Considerând însă că acest articol precum și art. 13 de la capul pentru zestre din același Codice, obligă pe frați, când au soră neînvestrată, să o înzestreze din acel avut părintesc ca să o mărite după bărbat de potriua ei și de cînstea ei; că de aci rezultă că dacă fetele când vin în concurență cu băieții n'au un drept de moștenire în averea părintească, au însă dreptul a obliga pe frați să le înzestreze din avutul părintesc și deci au un drept în acea avere; că dar când frații, în executarea acestei obligațiuni ce legea le impune, convin a atribui surorii lor la împărțeala ce s'ar face averei părintești o porțiune în natură în acea avere, participarea ei în acest caz la acea împărțeală nu poate fi privită, după cum pretinde Curtea de apel, ca contrarie legei, nici actul de împărțeală prin care o parte din această avere este atribuită surorii ca un act nul și neexistent;

Considerând de asemenea că sus zisul drept de împărțire ce fata are în averea părintească nu încetează prin simplul fapt al căsătoriei ei, căci legea nu impune fraților obligațiunea numai de a căsători pe sora lor, dar și pe aceea de a o înzestra; că încă acest drept nu încetează prin simplul fapt al unei dote promise, când ea n'a fost achitată;

Considerând că este constant în fapt că în momentul cererii de împărțea și de atribuirea unei porțiuni din averea părintească surorii, dota promisă era plătită; că dar frații ca ori-care debitor puteau în locul sumei ce datorau surorii lor ca dotă promisă să-și dea dreptul, dânsa consimțind a lua o parte, în averea ce era de împărțit; că prin urmare și din această privire participarea surorii la împărțea și atribuirea ce i s'a făcut a unei porțiuni din această avere nu poate fi de natură a face nulă și neexistentă această împărțea;

Având în vedere argumentele invocate de intimatul în recurs că adică dânsul fiind minor la facerea acestei împărțeli nu s'a păstrat formele ce legea îi dicta în favoarea sa precum și că prin această împărțea el a fost frustrat;

Considerând că aceste cereri de nulitate a împărțeli n'a făcut obiectul judecății instanțelor de fond și dar nu pot fi propuse și discutate pentru prima oară în casațiune;

Considerând că ast-fel fiind mijloacele de casare sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc. (*)

JUDECĂTORIA OCOLULUI CLOȘANI, Jud. Mehedinți

Audiența de la 21 Decembrie 1901

Stanca Răducanu Carlaonți cu Gheorghe și Vasile Nebunu
Cartea de judecată civilă No. 504

Prescripție.— Acțiuni.— Prescripția lor.— Acțiuni ce iaș naștere sub Codul Caragea.— Dacă li se aplică prescripția din Codul civil.— (Art. 1, 1890 și 1911, din Codul civil).

Zestre.— Mostenire.— Legiuirea Caragea.— Dreptul fetelor d'a fi înzestrate chiar și de frați.— Ce fel de drept este acesta.— Cum trebuiau să fiă înzestrate.— Părți egale cu ale fraților.— (Art. 9 și 13, cap. XVI, partea III de la zestre, art. 17, cap. III, partea IV de la moșteniri, din legea Caragea; art. 335 Regulamentul organic).

1. Prescripția vizată de art. 1890 din Codul civil este relativă numai la acțiunile ce s'a născut și se nasc sub imperiul acestui Cod nu și la acelea cari au luat naștere sub Codul Caragea, căci acestea urmează a se regula după această legiuire.

2. Asemănat art. 13. cap. XVI, partea III, de la zestre și art. 17. cap. III, partea IV de la moșteniri, din legea Caragea, părinții au obligațiunea de a mărita și înzestra fetele lor și această obligațiune trece și la frați după moartea părinților, chiar și în cazul când frații nu moștenesc nimic.

Dreptul fetelor la zestre și de a cere să fiă înzestrate de frați, după moartea părinților, este un drept indirect la moștenirea părinților, și poate fi reclamat de fete chiar dacă s'a măritat și au luat în stăpânire, la căsătoria, o mică porțiune din averea rămasă pe urma decedaților lor părinți, fără ca această porțiune să le fi fost constituită zestre, întru cât ele trebuiesc a fi înzestrate în raport cu cinstea și pozițiunea familiei și cu averea pe care au moștenit-o frații de la părinți.

Ast-fel, în urma morții părinților, fetele au dreptul a cere și obține de la frați să fie înzestrate din averea moștenită cu părți egale cu ale fraților.

S'a ascultat: d-l avocat I. Ionescu din partea reclamantei Stanca Răducanu Carlaonți, precum și d-nii apărători Piciu și Molănescu din partea inlimaților Gheorghe I. Nebunu și Vasile I. Nebunu.

Judecătoria,

Asupra acțiunii introdusă prin suplica înregistrată la No. 5860/901 și modificată prin jurnalul din 25 Octombrie a. c. și suplimentul de acțiune înregistrat la No. 12373/901 de reclamanta Stanca Răducanu Carlaonți din comuna Miculești în contra fraților săi Gheorghe I. Nebunu din comuna Tehomir și Vasile I. Nebunu din comuna Miculești, prin care modificare cere a fi obligați frații săi, numiții pârâți, ai da din averea ta-tălui lor Ion Iovan Nebunu, zestrea la care legiuirea Caragea, sub imperiul căreia s'a deschis succesiunea obligă pe frați

Având în vedere cererile, susținerile și declarațiunile orale ale părților, cum și conclusiunile scrise depuse de ele din care se constată în fapt următoarele:

La 8 August 1848 a încetat din viață Ion Iovan Nebunu din comuna Miculești, lăsând pe urma sa avere mobilă și imobilă și trei copii: reclamanta Maria R. Carlaonți și pe pârâții G. I. Nebunu și Vasile I. Nebunu, iar întreaga avere a defunctului, a trecut în proprietatea pârâților, singuri în drept a o moșteni după legiuirea Caragea, afară de o mică porțiune pe care reclamanta o deține de pe la anul 1863 când s'a căsătorit. Astă-zî reclamanta sora pârâților cere prin acțiunea cum a modificat-o, a se obliga frați să-și dea zestrea conform legiuirii Caragea, sub imperiul căreia s'a deschis succesiunea, alegând prin susțineri orale și conclusiuni scrise, că ceia ce i-a dat nu este în conformitate cu dreptul ce i se cuvenea după legea Caragea;

Având în vedere că pârâții prin apărătorii lor, se opun la admiterea acțiunii reclamantei pe următoarele motive:

1. Că acțiunea cum a fost introdusă prin suplica înregistrată la No. 5860/901 este o acțiune în partagiul la care reclamanta ca față, nu are nici un drept, de oarece succesiunea fiind deschisă sub legiuirea Caragea, numai frații ei ca băeți aveau dreptul la moștenire;

2. Că acțiunea reclamantei e prescrisă, căci de la căsătoria ei până astă-zî au trecut 35 ani și deci potrivit art. 1890 Codul civil, reclamanta nu mai poate exercita acțiunea de față, și

3. Că acțiunea în înzestrare cum e modificată tot nu poate fi admisă, căci din interogatoriul ce s'a luat reclamantei la 3 Septembrie a. c., reese că ea a fost înzestrată și că stăpânește o parte din avere.

Asupra primului motiv:

Având în vedere că de și prin acțiunea introdusă de reclamantă prin suplica înregistrată la No. 5860/901 se cere partagiul averei rămase pe urma defunctului Ion I. Nebunu autorul comun al părților, însă prin jurnalul din 25 Octombrie a. c. și cererea înregistrată la No. 12373/901, reclamanta și-a modificat acțiunea, cerând a i se da ceea-ce frații săi era dator să-și dea drept zestre la măritișul ei, conform legii Caragea;

Că întru cât dar acțiunea dedusă astă-zî înaintea judecătoriei, nu mai este o acțiune în partagiul ci o acțiune pentru zestre, urmează că motivul invocat de părți se găsește nefondat;

Asupra motivului al II-lea al pârâților:

Având în vedere că pârâții pe baza art. 1890 Codul civil, opun prescripția de 30 ani, pe motiv că reclamanta a lăsat să treacă 35 de ani de la măritiș și deci astă-zî nu mai are dreptul a exercita acțiunea de față;

Având în vedere că prescripția vizată de art. 1890 Codul civil este relativă numai la acțiunile ce s'a născut și se nasc sub imperiul Codului civil, căci potrivit art. 1 din acelaș Cod, legea dispune numai pentru viitor, ea n'are putere retroactivă;

Că întru cât din desbaterile orale și conclusiunile scrise ale părților se constată că atât succesiunea defunctului lor părinte cât și căsătoria reclamantei a avut loc sub imperiul legii Caragea, deci prescripțiunea drepturilor fetei de a cere să fie înzestrată de frați cu din avutul părintesc, nu putea să înceapă a curge de cât din momentul deschiderii succesiunii, or

(*) Vezi Observația directorului nostru d-l D. Alexandresco, în pagina următoare. (N. R.)

succesiunea fiind deschisă sub imperiul legii Caragea, potrivit art. 1911 C. c., urmează a se regula după această legiuire. (*D. Alexandresco*, vol. I, pag. 64);

Că chiar dacă s'ar admite, după cum susțin părații, ca dreptul de a cere zestre curge de la epoca căsătoriei, întru cât și aceasta a avut loc pe la 1863, deci tot sub imperiul legii Caragea, ea tot de această legiuire urmează a fi regulată;

Că dar legea care regulează prescripțiunea în cazul de față, nu este art. 1890 din Codul civil, căci Codul civil s'a decretat și promulgat în anul 1865, înaintea căruia era în vigoare legiuirea Caragea, deci prescripțiunea în cazul nostru urmează a fi regulată de legea Caragea, și întru cât prin legiuirea Caragea nu se arată că dreptul fetei de a cere să fie înzestrată de frați cu din avut părintesc e prescriptibil urmează că și acest motiv ridicat de părați e nefondat.

Asupra motivului al treilea:

Având în vedere art. 13 cap. XVI, partea III de la zestre și art. 17 cap. III partea IV de la moșteniri din legea Caragea:

Considerând că din aceste texte de lege rezultă că părinții au obligațiunea de a mărita și înzestra fetele lor și că această obligațiune trece și la frații după moartea părinților, chiar în cazul când frații nu moștenesc nimic;

Că dar această obligațiune este dublă și consistă în a mărita și în a înzestra;

Că dacă legea Caragea a ordonat ca averea părintească să treacă în proprietatea fiilor, prin aceasta nu a putut înțelege ca fetele să rămână cu nimic, și aceasta reese din faptul că pentru a nu se întâmpla acestea, a ordonat ca fetele să fie măritate și înzestrate de frați, cari moștenesc averea părintească și chiar atunci când, nu ar moșteni nimic, să le mărite și să le înzestreze cu din proprii lor avere;

Considerând dar că legiuitorul Caragea ordonând ca moștenirea să treacă la băieți, în interesul constituirei puternice a familiei, nu a înțeles prin aceasta ca fetele, partea cea mai slabă a familiei, să rămână cu nimic, și de aceea e regulat ca ele să fie înzestrate în raport cu cinstea și pozițiunea familiei;

Scopul legiuirii Caragea na fost în contra principiului legăturilor de sînge să lasă pe fete în mizerie, iar pe frații lor să se resfețe în bogăție, ci scopul legiuitorului Caragea a fost de ale asigura, așa în cât să fie scutite de ori-ce grije, pentru viețuirea și viitorul lor, că această nu s'ar îndeplini numai cu măritișul sub regimul unor legi, care admitînd divorțul, adesea se întâmplă ca o femeie să fie divorțată de bărbat, fără motive invinuitoare moralmente pentru dînsa, sau să fie ea însăși forțată a divorța pentru motive bine cunătate și adesea după moartea părinților, ceia-ce întîmplîndu-se și fiind ne înzestrată, ar trebui după divorț să trăiască în mizerie în cât pozițiunea sa în loc să fie asigurată prin măritiș, să devie intolerabilă și chiar producătoare de multe necuviinți morale;

Considerând că ast-fel trebuind a fi înțeleasă legiuirea Caragea, obligațiunea de a mărita și înzestra, ordonată de numita lege, sunt paralele și nedependente una de alta, și că cea din urmă obligațiune corespunde cu dreptul fetelor de a cere să fie înzestrate și prin urmare cu acțiunea de înzestrare, și dreptul de zestre fiind un drept indirect la moștenirea părintelui stabilit și față cu frații, și chiar atunci când n'au moștenit nimic, pentru că legiuitorul sa ocupat mai cu deosebire de asigurarea viețuirii și pozițiunii lor;

Că a înțelege alt-fel, legiuirea Caragea, este a'i da un sens, contrariu, echilăței naturale și dreptului singelui, ceia ce na putut fi în cugetul legiuitorului Caragea. (Vezi cartea de judecată No. 218/96 ocolu l Severin, confirmată în apel prin sentința din 1896 No. . . redactată de Primul-președinte V. Pretorian și decizia curții de casație No. 217 prin care casează decizia curții de apel, secția II București No. 265/75);

Considerând dar că în specie reclamanta fiind măritată de frații ei fără a fi înzestrată în raport cu averea rămasă de pe urma părintelui lor, căci simplul fapt al deținerii unei porțiuni din averea părintească după cum reclamanta a recunoscut la interogatorul ce i s'a luat în ședința de la 3 Septembrie a. c. nu poate fi considerat nici că a fost înzestrată, în raport cu cinstea și pozițiunea familiei și nici în raport cu averea pe care au moștenito frații, întru cât părații nu au dovedit contrariu, și nici nu poate fi numită zestre, întru cât chiar pușinul ce i s'a dat nu i sa constituit sub condițiunile art. 9 partea III cap. XVI și art. 335 regulamentul organic, pentru a putea fi pusă la adăpostul regimului dotal al legii Caragea. (Vezi Al. Degré, vol. I, p. 421 și 422);

Considerând că chiar dacă s'ar admite, că reclamanta deține drept zestre o porțiune din averea părintească totuși aceasta ne fiind în raport cu cinstea și pozițiunea familiei și nici în raport cu moștenirea rămasă fraților, și întru cât conform citatelor texte de lege, dreptul de zestre fiind un drept indirect la moștenirea părintelui, urmează ca și acest motiv, invocat de părați e nefondat, iar acțiunea reclamantei, așa cum a modificato, trebuie a fi admisă;

Având în vedere ca după urma defunctului Ion Iovan Nebunul, autorul comun al părților, a rămas avere în valoare de lei 2000, necontestată de părți, urmează ca ei să fie obligați a da reclamantei, drept zestre, o porțiune egală cu a treia parte din succesiune în valoare de lei 666;

Pentru aceste motive, admite, etc. etc.

Judecător (s) Ion Anastasescu.

Grefier (s) Gh. Popescu

Observație.— Publicăm astă-zî două soluțiuni importante date, una de Curtea de casație, și cea-laltă de Judecătoria ocol. Cloșani, ambele asupra dreptului nostru anterior, relativ la excluderea fetelor de la moștenirea părinților lor.

Se știe că, după Codul Caragea, dacă defunctul avea fete neînzestrate și înzestrate, numai cele neînzestrate moșteneau de o potrivă; când toate fetele erau înzestrate, și nu aveau frați, atunci ele moșteneau earăși de o potrivă. Dacă defunctul avea însă băieți și fete, numai băieții moșteneau de o potrivă, sub îndatorirea însă de a înzestra pe fete chiar din propriul lor avut (1).

Acest obicei al pămîntului, după care fetele erau excluse de la moștenirea părinților față cu frații lor, pentru a nu duce averea într'o familie străină, a cărui origină se trage, după unii, din vechiul drept germanic (2), ear după alții, de la popoarele slave cu care Românii au fost mult timp în contact (3), nu a fost nici o dată admis în Moldova. «Când mortul va lăsa fii, dice art.

(1) Codul Caragea, partea III; capit. 16, art. 13; partea IV, capit. 3, art. 17, litera e, d, e și art. 32. Cpr. asupra acestui principiu, C. București. *Dreptul* din 1874, No. 58. *Curierul Judiciar* din 1900, No. 23. Cas rom. Bulet. S-a 1, 1885, p. 367. *Curierul Judiciar* din 1894, No. 23. Bulet. S-a 1, 1897, p. 339. *Dreptul* din 1901, No. 80 etc.

(2) Vezi Er. Lehr, *Droit germanique*, 360. Gr. Maniu, *Drept comercial*, II, p. 9, nota 1. G. Costaforu, *Magasin judecătoresc*, p. 161 urm.

(3) C. Craiova, *Dreptul* din 1893, No. 26.

916 din Codul Calimach, corespunzător cu art. 732 din Codul austriac, adică pogoritori din spița întâi, născuți din legiuită însoțire, atunci li se cuvine lor întreaga avere a lui, *fără deosebire de partea bărbătească și femeiască*, ori că trăind el, sau după moartea lui s'aun născut» (4).

Excluderea fetelor de la moștenirea părinților nu era admisă nici la Romani în ultima stare a legislației (Nov. 118, *ab initio*) (5), nici în pravila lui Matei Basarab: «Copiii, *aū parte bărbătească, aū muerească*, ȳice glava 118, *ab initio* din această pravilă, aceia se prețuesc să moștenească pre părinții lor, și pre mumăni, eară nici moșii lor și nici frații tatăni-său nu pot să moștenească pre acel tată al lor ce aū murit, ci numai acei copii ai lui».

Primul Cod care coprinde asemenea dispoziție, de natură a introduce ura și discordia în familie, este acel a lui Ipsilant Vodă, care, precum se știe, este din anul 1776: «Frații cei săraci, ȳice acest Cod, să fie siliți de a mărita pe surorile lor, după puterea lor, dară să păzească cinstea neamului lor, adică de a nu le mărita după obraze proaste și defăimate, pentru ca să scape cu aceasta de cheltuețele zestrelor; asemenea și frații cei bogăți să fie siliți a mărita pe surorile lor după averea ce a lăsat tatăl lor la moartea lui, însă de nu se va întâmpla vre o întâmplare dovedită, și se va împușina averea, și vor săraci copiii (6). Unii frați ca aceștia, ori săraci sau bogăți, să aibă netăgăduită datorie, când vor mărita pe surorile lor, să le mărite cu știrea rudelor lor celor mai de cinste, și cu știrea archiereului locului, pentru ca să nu se întâmple ca unii din

(4) De va muri cine-va fără a lăsa diată, de'i vor rămănea moștenitori din cei de gios, ȳice Codul lui Andronaki Donici, capit. 37, § 1, aceia aū întâiul rând spre a lua moștenirea, căci printr'ênșii nu se stenge familia, ci viează; cu acest dar cuvânt, de va muri cine-va fără a lăsa diată, având părinți și având și fii, se protimiesc fiii și *fetele* a lua moștenirea adică fiii și *fetele*, cari prin nuntă după lege s'aun născut, cu care împreună se cuprinde și fiul ce este zămislit în pântecul maiceii sale, carele se va naște după moartea tatălui său cu viață, cu întregime și la vreme, măcar să nu slobozească glas în ceasul ce se va naște, având însă suflare și fiind în viață, și având întregimea omenirei desevêrsit, și născut după moartea tatălui său la vreme». Din acest text rezultă că copilul, pentru a fi o persoană, nu are nevoie de a fi viabil, fiind destul ca el să se fi născut viu, ceea ce este conform dreptului roman, unde însă chestiunea este controversată din cauza unei virgule. Veđi adnotația noastră din *Curierul Judiciar*, No. 2, p. 14, nota 22 (anul 1900). Aceiaș soluție este admisă la noi și în dreptul actual. C. București. *Dreptul* din 1892, No. 63. Veđi și t. VII a Coment. noastre, p. 308, 309.

(5) În cât privește vechiul drept roman, veđi Fustel de Coulanges, *La cité antique*, p. 78 urm. (ed. din 1883).

(6) Această dispoziție se găsește și în legile lui Manu: «După moartea tatălui, ȳice legislatorul Indiei, numai frații să împartă între ei patrimoniul părintesc», și acest legislator recomandă fraților de a înzestra pe surorile lor, ceea ce dovedește că ele nu aveau nici un drept la moștenirea părinților lor. Veđi Fustel de Coulanges, *op. cit.*, p. 78, 79.

scumpete și alții din ne avere să dea pe surorile lor pe la bărbați de necinste și de neam prost. Să aibă și această netăgăduită datorie a face după moartea părinților lor catastih curat de toată averea părinților lor, mult sau puțin ce a rămas, asemenea și de datorie; care catastih să se advereze de cătră archiereul locului, sau și de cătră alte obraze vrednice de credință, ca să fie aceasta o povață în vreme ce înzestreză surorile lor, eară cei ce vor călca această hotărîre, să fie supuși pedepsei sau pagubei» (art. 5 și 6, capit. p. zestre).

În fine, art. 3 din capit. pentru moștenire din acelaș Cod dispune că: «pentru căminurile părintești s'aun hotărît că acela se numește și este cămin, din care se trage și porecla și neamul familiei aceia (eară nu se numesc toate moșiile căminuri), la care acest cămin pururea să aibă protimisis cu deosebit privilegiu numai cei ce sunt *parte bărbătească*, adică rudele cele ce se trag dintr'ênșii (care se numesc cationdes) până la fii și nepoții de feciori, și cele de alătura rude până la nepot de frate, pentru ca să nu'și peardă porecla neamului, *eară nu și partea femeiască*, căci nu are atăta cuvânt de îndreptare a cere căminul părintesc pentru a nu'și perde numele familiei, fiind că muerea nu se mește după porecla bărbatului său. Dară, cu toate acestea, are și ea protimisis la acel cămin, făcând această cerere în vremea cea orânduită pentru rudenie».

Tot în aceiaș ordine de idei Codul Caragea (§ 20, partea IV, capit. 3) prevede că: «la moștenirea căminurilor (adică a moșiei de pe care se numește neamul) tot-d'auna, ori din sus rude de vor fi moștenitori, ori din jos, ori de alătura, *se protimisește partea bărbătească*, plătind cu bani la partea femeiască analogon ce li se face să ia din moștenirea căminurilor».

Așa dar, ceea ce caracterizează vechia legislație a țării românești, dincolo de Milcov, este excluderea fetelor de la moștenirea părinților lor. Această inegalitate între membrii aceleiași familii, pe care o găsim în legea salică (7), și înaintea revoluțiunei franceze, în unele provincii ale Franciei, de exemplu în Normandia, în Auvergne, unde chiar fetele neinzestrate erau depărtate de la moștenire (8), care există și astăzi în Anglia, în

(7) *Nulla portio hereditatis mulieri veniat*, ȳice această lege (tit. 62). Mai veđi încă *Lex Ripuaria*, 56; *Lex Anglorum*, 61. -- Legea Wisigoților (IV, 2, § 9) cheamă însă de o potrivă la moștenire atât pe băieți cât și fete. Veđi Baudry et Wahl, *Succesions*, I, 296 (ed. a 2-a).

(8) Cpr. Demolombe, XIII, 443. Laurent, VIII, 52. Ducauroy, II, 473 Merlin, *Repert. Rappel a succession*, S-a IV, t. 14, p. 100 urm. (ed. din 1828). Baudry et Wahl, *op. cit.*, I, 354, p. 280.

prinvința averei nemișcătoare ⁽⁹⁾, este menită cu timpul să dispară și a și dispărut aproape din toate legislațiile moderne, pentru că, după cum se exprimă Mirabeau, în ultimul discurs ce a scris, pe care însă morțea l'a împedat de a'i pronunța, egalitatea pe care natura a stabilit-o între oameni trebuie cu atât mai mult să existe între frați și surori ⁽¹⁰⁾.

Antichitatea, ce e dreptul, nu admitea acest principiu al egalității între membrii aceiași familii, care este opera legilor moderne, pentru că vechii legislatori erau dominați de ideea greșită că bunurile nu trebuie să easă din familie și că fetele, prin căsătoria lor, renunță la cultul părintelui pentru a primi pe acel al bărbatului. Eată cum se exprimă, în această privință, un autor modern, care a studiat chestiunea sub toate fazele ei: «La règle pour le culte est qu'il se transmet de mâle en mâle; la règle pour l'héritage est qu'il suit le culte. La fille n'est pas apte à continuer la religion paternelle, puisqu'elle se marie et qu'en se mariant elle renonce au culte du père pour adopter celui de l'époux; elle n'a donc aucun titre à l'héritage. S'il arrivait qu'un père laissât ses biens a sa fille, la propriété serait séparée du culte, ce qui n'est pas admissible. La fille ne pourrait même pas remplir le premier devoir de l'héritier, qui est de continuer la série des repas funèbres, puisque c'est aux ancêtres de son mari qu'elle offre les sacrifices. La religion lui défend donc d'hériter de son père. Tel est l'antique principe; il s'impose également aux législateurs des Hindous, à ceux de la Grèce et à ceux de Rome. Les trois peuples ont les mêmes lois, non qu'ils se soient fait des emprunts, mais parce qu'ils ont tiré leurs lois des mêmes croyances» ⁽¹¹⁾.

Această stare de lucruri, Ipsilant Vodă o primisă fără discuție, și ea s'a perpetuat prin tradiție până la mijlocul secolului trecut. Am produs anume textele cari consacră o nedreptate atât de strigătoare, pentru ca tinerii din generația actuală să le cunoască și să poată medita asupra trecutului nostru.

Din principiul Codului Caragea rezultă că surorile erau în drept a cere a fi înzestrate de către frații lor, de câte ori ele nu fusese căsătorite și înzestrate de dănișii, ci se căsătoriseră singure. Curtea supremă cu drept cuvânt pune deci în principiu că dreptul de împărțire ce fetele aveau în averea părintească nu încetează prin simplul fapt al căsătoriei lor, căci legea nu

⁽⁹⁾ V. Er. Lehr, *Droit civil anglais* (1885), p. 694, No. 979.

⁽¹⁰⁾ Cpr. Laurent, VIII, 502. Veđi și Tratatul nostru în limba franceză, p. 483.

⁽¹¹⁾ Fustel de Coulanges, *op. cit.*, p. 78.

impune fraților obligația numai de a căsători pe surorile lor, ci și pe acea de a le înzestra fie din avutul părintesc, fie din avutul lor propriu.

Este însă de observat că dreptul ce surorile aveau contra fraților lor, în privința căsătoriei și înzestrării lor, era un drept personal ce nu trecea la moștenitori, datorită fraților nefiind de cât accesoriul unei datorii morale, care nu exista de cât pentru surori, ear nu și pentru moștenitorii lor ⁽¹²⁾.

În fine, vom mai observa că această datorie a fraților fiind personală nu putea fi exercitată de surori contra terților dobânditori ai bunurilor părintești ⁽¹³⁾, așa în cât un frate de rea credință nu avea de cât să înstrăineze averea pentru ca surorile să rămăe pe drumuri. Singura lor scăpare, pentru ca să nu întindă mâna, nu era, în asemenea caz, de cât mănăstirea. Era deci timpul ca asemenea lege barbară să dispară și să fie chiar dată uitărei.

D. Alexandresco

⁽¹²⁾ Cpr. G. București. *Curierul Judiciar* din 1900, No. 23.

⁽¹³⁾ Trib. Ilfov. *Dreptul* din 1882, No. 54.

BIBLIOGRAFIE

A apărut vol. VII, partea I, a Comentariilor de drept civil de d-I

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum coprinde materia:

„Teoria Probelor”

De vnzare la autor în Iași, la librăria *Alcalai*, București și la *Redacția acestui ziar* unde se găesc și cele-lalte volume. Se expediază contra valoare.

— PREȚUL 10 LEI —

A apărut:

CODICELE DE ȘEDINȚĂ

AL

JUDECATORULUI DE PACE

ADNOTAT ȘI COMENTAT

cuprinzând

Legea pentru Judecătorii de Pace adnotată cu desbaterile parlamentare din 1879, 1894 și 1896. Explicațiunea teoretică și practică a cazurilor, Controversele Legii și Jurisprudența (1868—1902) în comparațiune cu legiurile vechi, legiurile franceză, belgiană și genoveză în concordanță cu Noul Cod de Procedură. Regulamentul legii pentru Judecătorii de Pace. Legea pentru autentificarea actelor adnotată cu Jurisprudența Inaltei Curți. Legea pentru tocmeli agricole.—Legea repausului duminical.—Reproducerea textelor principale din cele-lalte legi relative la competența specială a județului de ocol cu observațiuni și trimiteri. Inovațiunile noului proiect al legii de pr. civ. relative la competența jud. de ocol. Un index alfabetic al legii timbrului. *Tabela noilor taxe de Portărei etc.*

DE

CORNELIU BOTEZ

Membru de ședință la trib Botoșani

De vnzare la autor, principalele librării și la *redacția și tipografia acestui ziar*, de unde se expediază *contra valoare plus porto*.

— Prețul 6 lei —